

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European - Programul Operațional Capital Uman 2014 – 2020
Axa Prioritară 6: Educație și competențe / Operațiune compozită OS 6.5, 6.6. Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preuniversitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli incluzive

Titlu proiect: „Profesionalizarea carierei didactice - PROF”

Cod proiect: POCU/904/6/25/146587

Beneficiar: Ministerul Educației

Partener 2 - Universitatea Transilvania din Brașov

Perioada de implementare – 1 aprilie 2021 – 31 decembrie 2023

3.2 Analiza curriculumului la nivel primar din perspectiva învățării în sistem blended learning și online

GRILĂ DE ANALIZĂ A CURRICULUMULUI LIMBA ROMÂNĂ ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, CLASELE III- IV

Criteria	Descriptor	Da/Nu Comentariu	Recomandări
1. Relevanța programei în raport cu cerințele curriculumului centrat pe formarea de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Programa statuează în mod explicit competența ca element central al procesului de predare-învățare-evaluare 	<p>Da. Programa pornește de la formarea competențelor, iar conținuturile devin bază de operare pentru a forma, dezvolta competențele. Programa de clasa a IV-a continuă modelul curricular al programelor pentru clasele pregătitoare, clasa I și a II-a. De la bun început, în nota de prezentare, se evidențiază faptul că programa pornește de la Cadrul comun pentru dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă, dar și de la concluziile studiilor din cadrul proiectului POSDRU 35279 - un învățământ performant bazat pe decizii fundamentate – strategii de valorificare a evaluărilor internaționale privind rezultatele învățării. Indiferent de limba maternă, competențele de comunicare se axează pe aceleași operații cognitive.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> Programa explică structura competenței (cunoștințe, abilități, atitudini bazate pe valori) 	<p>Da. Programa definește competența și structura acesteia.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> Programa prezintă competențele generale și specifice disciplinei analizate 	<p>Da. Programa definește competențele generale, specifice, prin nota de prezentare.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> Programa explică rolul disciplinei în dezvoltarea competențelor-cheie statuate în documentele de politică 	<p>Programa evidențiază, în nota de prezentare, că urmărește contribuția la profilul de formare al elevului de ciclul primar și pornește de la ideea</p>	Explicații

	educațională	că orientarea pe competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.	
2. Coerența programei (internă și în raport cu alte documente curriculare)	<ul style="list-style-type: none"> Competențele generale și cele specifice reflectă și susțin realizarea profilului de formare al absolventului (învățământ primar) 	Da. Prin competențele generale ale disciplinei este susținută dezvoltarea celor 8 competențe cheie care ajută la realizarea profilului de formare al absolventului. De exemplu, competența generală 4 (Redactarea de mesaje în diverse situații de formare) vizează nu numai formarea competenței de comunicare ,ci și a competenței matematice etc...pentru că ea ține de exprimarea unor mesaje la modul general.	
	<ul style="list-style-type: none"> Competențele generale și specifice disciplinei sunt în raport de continuitate cu cele ale anilor precedenți/ulteriori 	Da, dar nu în totalitate.	Programa ar trebui să vizeze progresia competențelor urmărite prin curriculumul pentru educație timpurie.
	<ul style="list-style-type: none"> Există o relație logică între competențele specifice, generale și competențele-cheie 	Da. Există o conexiune logică între tipurile de competențe.	
	<ul style="list-style-type: none"> Conținuturile sunt relevante pentru competențele vizate și sunt organizate coerent atât pe orizontală, cât și pe verticală 	Conținuturile prevăzute în lista din programa de clasele a III-a și a IV-a reprezintă mijloace prin care se dezvoltă competențele de comunicare. Ele vin într-o evidentă progresie cu conținuturile urmărite în clasele pregătitoare, I, II.	
3. Relevanța programei în raport cu activitatea didactică	<ul style="list-style-type: none"> Programa explică implicațiile metodologice ale centrării pe formarea și dezvoltarea de competențe. Explicațiile oferite au valoare funcțională 	Da.	Explicațiile au valoare funcțională, dar nu vizează decât procesul instructiv-educativ face-to-face fără să se raporteze la învățarea mixtă,colaborativă,de tip blended learning. De exemplu, activitățile de învățare și evaluarea nu se raportează și la contextul învățării de tip blended learning.
	<ul style="list-style-type: none"> Învățarea este raportată la un set de standarde curriculare (de învățare) 	Nu. Nu se regăesc în programă niște standarde curriculare. Există precizate conținuturile și exemple de activități de învățare care servesc la formarea competențelor vizate, competențe ce contribuie la formarea competenței în limba maternă ce derivă din profilul de formare al absolventului de clasă a IV-a.	Existența unor standarde minimale care să reprezinte nivelurile de capacitate instructiv-educativă a elevilor, pe care aceștia să le atingă la finele clasei a IV-a. Acestea ar conduce către evidențierea calității procesului de predare – învățare – evaluare, către crearea condițiilor de

			dezvoltare valorică a fiecărui elev în parte.
<ul style="list-style-type: none"> Prin exemplele oferite, programa susține învățarea activă centrată pe elev, implicit abordarea constructivistă a învățării și autonomia în învățare 	Prin exemplele oferite, programa nu oferă autonomia în învățare pentru că activitățile propuse vizează doar învățarea față în față.	În contextul blended learning, s-ar impune activități on-line, la distanță, atât pentru procesul de învățare, cât și pentru cel de evaluare.	
<ul style="list-style-type: none"> Programa conține exemple de activități de învățare care conduc la formarea competențelor specifice disciplinei 	Da. Există exemple de activități de învățare pentru procesul de învățare tradițional, față în față.	Existența unor sugestii de activități pentru învățarea de tip blended learning.	
<ul style="list-style-type: none"> Programa conține exemplele de activități de învățare care contribuie la dezvoltarea competențelor-cheie 	Da. Exemplele de activități de învățare contribuie la dezvoltarea unor competențe cheie.	Prin oferirea unor activități de tip blended learning s-ar forma mai bine competența digitală și s-ar deschide mai multe punți pentru dezvoltarea celorlalte competențe.	
<ul style="list-style-type: none"> Programa face referiri la problematica evaluării competențelor și conține exemple de activități de evaluare a competențelor ca rezultate ale învățării 	Nu face referiri la problematica evaluării competențelor. Propune activități de evaluare, dar care nu vizează explicit măsurarea unui ansamblu de atitudini, valori, abilități, cunoștințe.	Existența unor exemple concrete de activități de evaluare a unor competențe interdisciplinare.	
<ul style="list-style-type: none"> Programa promovează și susține abordări inter, pluri și transdisciplinare 	Da. Promovează activități interdisciplinare ,dar nu pluri și transdisciplinare.	Existența unor exemple de activități pluri și transdisciplinare care să se preteze pentru blended learning.	
<ul style="list-style-type: none"> Numărul competențelor specifice și al conținuturilor sunt corect dimensionate în raport cu timpul de învățare/numărul de ore alocat în planul-cadru 	Conform planului cadru de învățământ, disciplinei limba și literatura română i se alocă în clasele a III-a și a IV-a 5 ore pe săptămână. Dacă ne raportăm la competențele specifice vizate și la conținuturi, este insuficientă această alocare.	Încă cel puțin două ore pentru a răspunde activităților de învățare mixtă și pentru a se atinge toate competențele specifice.	
<ul style="list-style-type: none"> Programa include recomandări metodologice și exemple de activități care facilitează predarea-învățarea la distanță/mixtă 	Programa conține sugestii metodologice și exemple de activități pentru predarea față în față. Ea nu este adaptată predării mixte.	Adaptarea programei pentru activități de tip blended learning.	
<ul style="list-style-type: none"> Programa valorifică contextele de învățare, cultura și experiența anterioară specifice vârstei elevului 	Da. Competențele sunt formate în progresie, raportându-se la experiențele claselor mai mici. Dar contextele de învățare privesc doar sistemul tradițional, nu și formatul blended learning.		
<ul style="list-style-type: none"> Activitățile de învățare sunt stimulative pentru participarea elevilor 	Unele activități stimulează participarea activă a elevilor.	Existența unor activități diverse în contexte de învățare diverse atât față în față, cât și la distanță.	

	<ul style="list-style-type: none"> ● Programa trimite la materiale și resurse de învățare (RED) 	<p>Nu.</p>	<p>Existența unei bibliografii minimale pentru conceperea activității lor de către învățători. Trimiterea către resurse educaționale deschise.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ● Recomandările incluse facilitează incluziunea școlară, multiculturalismului etc. 	<p>Recomandările nu facilitează incluziunea. Nu există standarde de evaluare de performanță care să evidențieze progresul fiecărui elev. Nu există conținuturi diferențiate, activități diferențiate. Programa promovează multiculturalismul.</p>	<p>Existența unor standarde de performanță, activități diversificate, diferențiate atât on-line cât și față în față sau pentru blended learning. În programă, ar trebui să existe măcar un model în ceea ce privește procesul instructiv-educativ adaptat unei situații speciale.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> ● Programa include recomandări privind abordarea unor teme cu caracter trans curricular, în acord cu direcțiile europene: dezvoltare durabilă, educație media, educație digitală 	<p>Nu</p>	<p>Includerea unor conținuturi/competențe specifice care să abordeze educația media, educația digitală, dezvoltarea durabilă și existența unor materiale RED (link-uri).</p>

*Grila de analiză reprezintă instrumentul care stă la baza analizei programelor din învățământul primar și cu ajutorul căruia am formulat următoarele sugestii/ recomandări de îmbunătățire a programelor școlare.

Sinteză privind analiza curriculumului la nivel primar

(Programe școlare elaborate în perioada 2013-2014)

Sugestii/ recomandări de revizuire a curriculum-ului

Aria curriculară: *Limbă și comunicare*

Programele școlare pentru disciplina limba și literatura română, nivelul de învățământ primar respectă modelul de proiectare curriculară centrat pe competențe și contribuie la dezvoltarea profilului de formare a elevilor din ciclul primar.

Cu toate acestea, având în vedere evoluția științei și a tehnicii, schimbările permanente ale lumii în care trăim, programele școlare trebuie adaptate permanent pentru a putea răspunde nevoilor tuturor elevilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

1. În ceea ce privește exemplele de activități de învățare, acestea ar trebui să fie pluri și transdisciplinare și să fie diversificate având în vedere nevoile diferite ale tuturor elevilor și să urmărească accesul educabililor la reala dinamică tehnologică. În sensul acesta, activitățile în format blended learning ar putea sprijini, cu siguranță, un demers didactic atractiv, interesant, centrat pe cerințele educaționale diverse.
2. Programele școlare trebuie să fie în acord cu noile planuri – cadru de învățământ și să vizeze progresia formării și dezvoltării competențelor, urmărindu-se atent feedback-ul oferit prin Evaluarea Națională la clasa a II-a, la disciplina Limba și literatura română.

În conținutul programelor, trebuie să se regăsească standarde de învățare și de evaluare generale, minimale, precum și standarde de performanță, reprezentând nivelurile de capacitate instructiv-educativă a elevilor. Acestea ar putea conduce către evidențierea calității procesului de predare-învățare-evaluare, către crearea condițiilor de dezvoltare valorică a fiecărui elev în parte.

3. Programele școlare trebuie să urmărească nu numai formarea competențelor generale ale disciplinei ci și formarea altor competențe: ” a învăța să înveți”, ”digitală”, care să se adapteze situațiilor limită cum a fost cea din pandemia COVID 19.

De aceea, este foarte importantă includerea unor conținuturi/ competențe specifice care vizează abordarea educației media, educației digitale, dezvoltării durabile și, totodată existența trimiterii către resurse educaționale deschise.

4. Existența unor sugestii, a unor exemple de activități de învățare diversificate și diferențiate, ar permite urmărirea clară a calității procesului instructiv educativ și progresul real al fiecărui elev, raportat la competențele urmărite, dar și la standardele minimale și de performanță.

Aria curriculară: ***Om și societate***

Programele școlare pentru disciplinele din aria curriculară *Om și societate* trebuie să vizeze explicații clare referitoare la rolul pe care fiecare disciplină îl are în dezvoltarea competențelor, iar competențele propuse trebuie să fie conectate la competențele cheie europene.

1. Având în vedere că aceste discipline nu se studiază în toți anii din ciclul primar și că predarea integrată este specifică atât la învățământul preșcolar cât și în ciclul achizițiilor fundamentale, poate, în programa școlară ar trebui evidențiat modul în care anumite competențe specifice disciplinei sunt în curs de formare pe parcursul anilor în care disciplinele din aria curriculară *Om și societate* se studiază la clasă.
2. În programele școlare s-ar putea include niște standarde minimale, generale, care ar reprezenta nivelurile de capacitate instructiv-educativă a elevilor care ar putea fi atinse la finalul ciclului primar.

Evaluarea elevilor și feedback-ul acesteia ar putea conduce către observarea calității procesului de predare-învățare-evaluare, modului în care au fost valorificate materiale diverse și diferențiate.

Raportându-ne la evaluare, programele ar putea conține câteva exemple concrete de activități de evaluare a unor competențe interdisciplinare.

Totodată, programele ar trebui să ofere sugestii în ceea ce privește abordarea unor activități didactice moderne, conectate la situații diverse, cu trimiteri concrete către resurse educaționale deschise, ce pot fi utilizate în procesul de predare – învățare - evaluare blended learning.

Un alt aspect care merită a fi menționat este legat de existența în programă a unor activități diverse, care să faciliteze incluziunea, învățarea diferențiată, în diverse contexte: la școală, acasă, prin vizionarea unor filme, vizite la muzee, excursii tematice, ore în aer liber, parcuri, expoziții.

Aria curriculară: **Matematică și științe ale naturii**

Programa școlară pentru disciplinele din această arie curriculară, este concepută integrat până la clasa a II-a, aspect care facilitează propunerea unor conținuturi și activități de învățare diversificate, interconectate, cu aplicabilitate în situații concrete, din realitatea înconjurătoare. Începând cu clasa a III-a, această programă nu mai are caracter integrat, ceea ce nu oferă o continuitate între cele două cicluri ale învățământului primar: cel al achizițiilor fundamentale și cel al dezvoltării.

Aspectele care trebuie îmbunătățite în privința acestor programe sunt:

1. caracterul practico-aplicativ al competențelor ce se doresc a fi formate/ dezvoltate la elevii din ciclul primar;
2. introducerea / selectarea unor conținuturi utile, eficiente, corelate cu cele ce urmează a fi utilizate la gimnaziu;
3. adaptarea întregului proces instructiv educativ la progresul tehnologiei;
4. pentru disciplina *Științe ale naturii* abordarea unor metode, procedee și instrumente inovative, care să vizeze învățarea concretă, prin descoperire, prin conectarea directă la temele ce trebuie abordate;
5. procesul de evaluare trebuie conceput și desfășurat și practic, aplicat, nu doar în manieră teoretică, de măsurare cantitativă a unor cunoștințe, ci și a deprinderilor practice.
6. existența unor liste, biblioteci virtuale care să propună resurse educaționale deschise pliate pe conținuturi, dar mai ales pe secvențe de învățare.

Considerăm că este necesară o proiectare a curriculumului național care să asigure coerența acestuia pe orizontală și verticală. În acest sens se impune o viziune unitară pentru întreg învățământul preșcolar, primar, gimnazial.

Experți implementare curriculară cu abilități TIC

IACOB CRISTINA IULIANA
ASPROIU ANINA